

[Gustav Pedersen.]

er endda uden Tvivl meget gunstigt beregnet, men det betyder i alle Tilfælde, at man i bedste Fald skal bringe de Udgifter, man selv raader over, ned med mere end $\frac{1}{5}$.

Jeg gentager, at dette gælder for den Gruppe af Arbejdere, der er bedst stillet. For det første er der Grund til at gøre opmærksom paa, at det kun er en lille Del af Lønarbejderne, der kan være sikker paa at have Arbejde hele Aaret. Arbejdsløshed og Arbejdsdeling gør ofte sit Indhug i Lønnen og dermed ogsaa i Dyrtidstillægget. En Række Tjenestemand- og Funktionærgrupper og andre ansatte har haft betydelig mindre Dyrtidstillæg end dem, der er stipulerede i de nævnte Overenskomster, og dernæst er der endnu daarligere stillede Grupper som Landarbejdere, uorganiserede Handels- og Kontormedhjælpere og mange andre. Der er ingen Tvivl om, at for en Del af de haardest ramte foreligger her et Problem, som i og for sig ikke hører under denne Lovs Behandling, for selv om man fik gennemført en Prislov og en Priskontrol, der fuldt ud svarede til sin Opgave i alle Henseender, vilde der alligevel blive tilbage en Prisstigning, som ingen er i Stand til at ændre, og som gør det nødvendigt at tage Forholdene op snart for den ene og snart for den anden af de daarligst stillede og haardest ramte Grupper af Medborgere.

Hvis man derimod holder sig til den Gruppe af Arbejdere og andre, som er nødt til at indstille sig paa, at Forskellen mellem Lønstigning og Prisstigning er det Offer, de maa bringe i en vanskelig Tid, og at det, at der er færre Varer til Raadighed, maa betyde en Nedsikring i det almindelige Forbrug, saa møder vi Spørgsmaalet og møder med Rette Spørgsmaalet, om det Offer, der skal bringes, er et Offer, man udelukkende bringer paa Grund af samfundsmæssige Forhold, som vi ikke er Herre over, eller med andre Ord, om der ikke gennem Forskellen mellem Prisstigning og Lønstigning samtidig bringes et Offer til større eller mindre Grupper af erhvervsdrivende, som tilvender sig en ekstra Gevinst i Kraft af, at de hersker over de forhaandenværende for smaa Varelagre eller kan udnytte Befolkningens Angst for ikke at faa tilstrækkelige Varer og dens derfor mere forcerede Køb. Det er det Spørgsmaal, der foreligger for Samfundet, og jeg tror, alle vil være enige om, at vi er nødt til at behandle det paa en saadan Maade, at vi er sikre paa, at der er gjort, hvad der er menneskeligt muligt for, at ikke de Ofre, der skal bringes af Hovedparten af Befolkningen, bringes til Fordel

for enkelte særlig gunstigt stillede Samfundsborgere.

Der er vel ingen Tvivl om, at en Del af Erhvervene uretmæssigt er blevet beskyldt for at foranledige Prisstigninger. Der er allerede ved Forelæggelsen af dette Lovforslag af den højtærede Handelsminister gjort opmærksom paa, at en Række Prisstigninger har været uafvendelige, og naar man kender Vilkaarene for Fremskaffelse af Varer udefra, Produktionsvanskeligheder, Transportvanskeligheder og mange andre Ting, behøver man ikke at være særlig sagkyndig paa dette Felt for at slaa fast, at uanset enhver Priskontrol, uanset hvor meget eller hvor lidt det er nødvendigt at gribe ind, vil der altid i en saadan Situation være Prisstigninger, som ingen er Herre over.

Imidlertid er der Grund til at gøre opmærksom paa, at en af Aarsagerne til, at Erhvervene i visse Tilfælde bliver mistænkt for at foranledige Prisstigninger, som de maaske ikke har eller kan have noget Ansvar for, er, at der i Virkeligheden ikke findes et Materiale, der er tilgængeligt for Offentligheden. Om det har været muligt at udarbejde et saadant, ved jeg ikke — det tør jeg ikke udtale mig om —, og hvorvidt Priskontrolraadet har Materiale, der kan give Vejledning, tør jeg heller ikke sige, men herom kan vi muligvis faa Besked gennem Ministeren, eventuelt i et kommende Udvalg.

Det afgørende er imidlertid, at der vel nok maa regnes med, at den Frygt for uberettigede Prisstigninger, der har været til Stede, ikke har været helt uden Grundlag. Alene det, at Lovforslaget kommer med skærpene Bestemmelser vedrørende Priskontrollen, maa vel i nogen Grad tages som en Indrømmelse til Paastanden om, at Udviklingen er gaaet stærkere i Retning af Prisforhøjelser, end Tilfældet burde have været. Man har altsaa ikke helt kunnet forlade sig paa, at Kontrol kan undværes, og man har heller ikke kunnet forlade sig paa, at den Kontrol, der hidtil har været til Raadighed gennem det eksisterende Priskontrolraad og dets Administration af de Bestemmelser, der findes i den gældende Lov, har været helt tilstrækkelig. Derimod vil jeg have Lov til at understrege, at hvis Prisloven af 30. Maj 1940 var blevet gennemført helt og fuldt, vilde man ogsaa have faaet den Begrænsning af Prisstigningerne, som det var muligt at faa. § 8 i den gældende Prislov er tilstrækkelig stærk og tilstrækkelig klar til, at ingen kan misforstaa, hvad der var Meningen